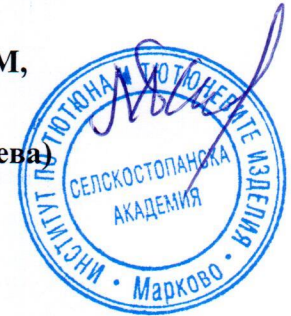




ИНСТИТУТ ПО ТЮТЮНА И ТЮТЮНЕВИТЕ ИЗДЕЛИЯ – МАРКОВО

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

УТВЪРЖДАВАМ,
ВрИД:
(доц. д-р М. Къшева)



ИНСТРУКЦИЯ

**ЗА ЕКСПЕРТНА ОЦЕНКА НА ТЮТЮНИ ОТ СОРТОВИ ГРУПИ “БАСМИ” И
“КАБАКУЛАК”**

с. Марково, 2016 г.

Експертната оценка на тютюна е основния критерий при определяне на качеството, което се изразява чрез отделните елементи и тяхната значимост по степени на проявление.

Резултатите от експертната оценка на тютюна се изразяват описателно. За целите на научната работа и за създаване на единна база за сравнение е целесъобразно тези резултати да бъдат формализирани, т.е. изразени с количествен израз /число/. Това дава възможност за бърза и точна статистическа обработка на данните.

ОБЩИ ИЗИСКВАНИЯ

1. Количеството на пробата не трябва да бъде по-малко от 3 кг. При селекционни опити се допускат по-малки проби, но не под 0.5 кг тютюн.
2. Влажност на тютюна в представената проба – 14% - 16%.
3. Представеният материал да отговаря на беритбената принадлежност и/или класа.
4. Експертната оценка на пробите трябва да се извършва анонимно от членовете на комисията.

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

1. Беритбен пояс (беритба) – Определя етажното разположение на тютюневите листа върху стеблото на растението от долу на горе по беритби.
2. Зрялост – Характеризира степента на физиологичното развитие на листата, при която има най-благоприятно за качеството им състояние на химичните вещества и определя най-подходящия момент за бране на тютюна. Този момент се нарича техническа зрялост на тютюна.
3. Съдържателност – Характеризира концентрацията на веществата в тютюневия лист, които влияят положително върху тяхното качество.
4. Структура на листа – Определя подредането на клетките и строежа на листната тъкан.
5. Еластичност на петурата – Характеризира способността на тютюневия лист да възстанови началния си размер и форма след намачкването му.
6. Аромат на листата – Характеризира приятните обонятелни усещания при мирис на тютюневите листа.
7. Цвят на листа – Определя окраската на тютюневите листа и цветовете нюанси.
8. Интензивност на цвета – Характеризира степента на интензивност на цвета и проявата на отделните цветови нюанси.
9. Гланц – Изразява лъскавината и блясъка на петурата на листа.

Елементи	Степени на проявление				
	уч,ъчалтъ ковалама	II-ра и III- та майка	I-ва майка	диб и диб- баши	
1. Беритба	1	2	3	4	
2. Зрялост	технически зрял	леко недозрял	леко презрял	презрял	зелен
	1	2,5	2,5	4	5
3. Съдържателност	съдържателен	средно съдържате лен	слабо съдържателен	постен	груб
	1	2	3	4,5	4,5

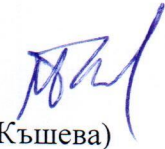
4. Структура на листа	нежен	плътен	порьозен	ципест	дървеничав
	1	2	3	4	5
5. Еластичност	еластичен	еластичен в средна степен	еластичен в слаба степен	нееластичен	
	1	2	3	4	
6. Смолистост	смолист	в средна степен	постен /беден/		
	1	2	3		
7. Аромат	типичен	типичен в средна степен	типичен в слаба степен	обикновен тютюнев	нетипичен
	1	2	3	4	5
8. Основен цвят	оранжев	жълт	червен	кафяв	зелен
	1	2	3	4	5
9. Интензивност на осн. цвят	наситен	умерен	светъл	тъмен	блед /изпран/
	1	2	3	4	5
10. Цветови оттенъци	жълто-оранжев	червен	светло зеленикав	кафеникав	зеленикав
	1	2	3	4	5
11. Гланц /лъскавина/	изразен гланц	в средна степен	без гланц	матов	
	1	2	3	4	
12. Повреди от болести и неприятели	без повреди	до 20%	до 35%	до 50%	
	1	2	3	4	
13. Повреди от сушенето	без повреди	прегорял	изшарен	фиксиран зелен	
	1	2,5	2,5	4	

1. Оценката на качеството по елементи се определя чрез проявлението им и се изразява в цифра, като се приема 80 % тежест на водещата оценка на оценяването от експертите:

- 1 – отлично качество
- 2 – много добро
- 3 – добро качество
- 4 – средно качество
- 5 – ниско качество

2. **Комплексната оценка на пробата** се определя с число, отразяваща сумата на Оценката на качеството по елементите :

- До 20 - отлично качество
- 20.5 – 32 много добро
- 32. – 45 добро качество
- 45.5 – 48.5 средно качество
- Над 49 - ниско качество

Изготвил: 
(доц. д-р М. Къшева)